
Perusjuttuja **kestävästä kehityksestä**

PIK-työpaja, Hyytiälä
Janne Salovaara
Kestävyystieteen tutkijatohtori
INAR / Helsingin yliopisto

23.4.2024

Yleisimmät jaot:

KESTÄVÄ KEHITYS
(SUSTAINABLE DEVELOPMENT)

KESTÄVYYS
(SUSTAINABILITY)

**KESTÄVYYSTIEDE/
-SOVELLUKSET**
(SUSTAINABILITY SCIENCE)

Brundtlandin komission: Our common future -raportin (1987) määritelmä kestävästä kehityksestä kolmikannasta:

- Talouskasvu
- Luonnonsuojelu
- Tasa-arvo

“meeting the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.”

- Puhuu kestävydestä (systemin luonne)
- *Kehitys* on oma, sotien jälkeinen talouskasvun, agendansa

Nykysovelluksena siis (a) kehityksen/ihmisprosessin konsepti jolla ajatellaan että saavutetaan (b) globaali järjestelmä joka on (c) luonteeltaan kestävä, mitattuna (1) talouden, (2) ympäristön ja (3) sosiokulttuurin hyvinvoinnissa, nyt ja tulevaisuudessa.

Yleisimmät jaot:

KESTÄVÄ KEHITYS
(SUSTAINABLE
DEVELOPMENT)

KESTÄVYYS
(SUSTAINABILITY)

**KESTÄVYYSTIEDE/
-SOVELLUKSET**
(SUSTAINABILITY SCIENCE)

Kestävyys vs. kestävyys=jokin on kestävä vai kestävyys konseptina pluraalista, systeemisestä tasapainosta.

Esim. “*kestävä talous*”, tai “*ympäristöllisesti kestävä*”, tai “*yksilö joka elää jo kestävästi*” ovat paradokseja: kestävyys tekee juurikin systeemisyyttä

Kestävyys ei siten sisällä lähtökohtaisesti kehityksen agenda:

- Kestävyys voi tarkoittaa kehitystä -> muutosta
- Kestävyys voi tarkoittaa pysähtymistä -> säilytystä
- Kestävyys voi tarkoittaa paluuta -> esim. degrowth

Kestävyys sallii kestävyys**det**: läntisen modernisaation tuottama lähinnä talouskeskeinen kestävyys, tai transitioyhteisöjen pyrkimys kasvun jälkeiseen lähidemokratiaan, tai vaikka alkuperäiskansojen käsitykset luonnonvarojen kestävästä käytöstä.

Yleisimmät jaot:

KESTÄVÄ KEHITYS
(SUSTAINABLE
DEVELOPMENT)

KESTÄVYYS
(SUSTAINABILITY)

**KESTÄVYYSTIEDE/
-SOVELLUKSET**
(SUSTAINABILITY SCIENCE)

Kestävyystiede on, kuuluisimmin Kates et al. (2001) ehdottamana, monialainen (multi-, inter- ja transdisiplinäärinen) omaksi kehittyvä/-nyt tieteenala (discipline).

Kestävyystiede:

- ei määrittäydy sen hyödyntämien tieteenalojen, vaan sen käsittelemien ongelmien, kautta (systemisyys)
- on tiedettä siitä kuinka asiat ovat, ehdottaen kuinka niiden *tulisi* olla (problematisointi)
(Sustainability Science journalin perustajat)

Kestävyystiede on prosessi joka navigoi eri tieteen laatuja/tapojen läpi: perustieteistä (ongelmien observointi), kriittisiin (pluraalit näkökannat) ja mode-2 tieteisiin (kontekstille kontekstin kanssa) aina soveltaviin tieteisiin (muutoksen tuottaminen) (Salovaara et al. 2019)

Muutama kriittinen ajatus:

Kestävän kehityksen systeemisyyt; kyse ei ole esim. luonnonsuojelusta yksin vaan sen dynaamisesta suhteesta muihin ulottuvuuksiin.

Sanottua, että erikoisen kestävyuden ajatuksesta tekee lähinnä aikaulottuvuuden sisällyttäminen problematisointiin...

Siksi esim. kestävä talous määriteltynä jatkuvana kasvuna on paradoksi [*oikeampi* määritelmä olisi esim. universaalia hyvinvointia tuottava talous]

Kestävä kehitys (kehityksen agenda) on hyvin kulttuuri- ja talousnormatiivinen: *meeting the needs* ei varsinaisesti ole avoin erilaiselle tulevaisuudelle vaan ehdottaa nykyisten säilyttämistä.

Esim. YKn kestävä kehityksen agendan (Sustainable Development Goals) voi nähdä tuottavan hyvin homogeenisen maailman. Onko yksikantaisuus kestävää?

Muutama kriittinen ajatus:

Kestävyys on konstruktio: kaiken voi leimata/sanoittaa kestäväksi koska sen määritelmä esim. praktiikoissa on niiden pyrkimyksessä:

- Toiminnan materiaalit tai taidot voivat olla kestävä, mutta jos toiminnan tarkoitus ei ole kestävyys—onko se kestävä? Entä jos tarkoitus on tuottaa kestävyttä mutta materiaalit tai taidot ovat epäkestävä...?

Kestävyys onkin enemmän pyrkimys (utopia) kuin välttämättä saavutettava tila: puritaaninen pyrkimys (kilpailu) kestävämpään vs. tyytyminen relaatiivisesti (ei täysin kestävään) kestävämpään:

- esim . lehmänmaito vs. kauramaito vs. hanavesi (vs... älä juo mitään?)

Kestävyyteen pitää sisäänrakentua myös luopumisen ja maltillisuuden toiminto—muuten käsillä on kestävyden ikuinen kasvu..

Muutama kriittinen ajatus:

Kestävyystiede (ja muutkin kestävyiden sovellukset) joutuu helposti vastakkainasetelluksi:

- Toiminnan täytyy tapahtua nykyisissä rakenteissa ja muodoissa jotta niiden (yhteiskunnallinen) relevanssi säilyy, **mutta** samalla niiden oletetaan olevan tarpeeksi erilaisia jotta ne tuottaisi muutosta eikä toisintaisi olemassaolevaa?

-> Polkuriippuvuus: valtakulttuuri/ yhteiskunta(sopimus) on binääri, olet joko mukana tai kokonaan ulkona.

Päädytään tuottamaan sovelluksia joiden retoriikka tulee kestävydestä mutta ainekset ja lopputuotokset (epäkestävästä) nykyisyydestä -> kestävyiden määritelmä vesitty.

Rakennemuutoksen vajeeseen ja idean demarkaatioon vastataan monikansallisilla sopimuksilla, yritysten sertifikaateilla, kuluttajavalistuksella... joka taas tekee kestävydestä hyvin "keskitetysti johdetun" ja normatiivisen: "todelliset" *kestävyiden* käytännön esimerkit toteuttaa/toteutuu talouden ehdoilla. Maailmaa ei voi "kuluttaa" vihreäksi (tuotannon ja kysynnän paradoksit)

Lopuksi:

Kehityksen vastapainona: *kulttuuri*—ei tiettyä omistajaa, ei tiettyä suuntaa, olemassa yhteisenä tuotoksena yhteiseen tarpeeseen...

Kestävyys osin yleisenä säilyvyyden ymmärryksenä (muutostarpeen määrittely) ja osin konseptina pluraalista (arvot, pyrkimykset, tiedot...) systeemin (myös aika) luonteesta.

Kestävyystiede ja sen muut sovellukset palvellen muutostarpeita radikaalilla määrittelyllä (palaten sovellusten pyrkimyksiin) kriittisesti (oppimiselle avoin reflektio) ja autonomisesti (vapaus muuttaa systeemiä jossa elämme).

Kestävän kehityksen agenda vai kestävyuden kulttuuriin osallistuminen?

Kiitos

Janne J. Salovaara
janne.salovaara@helsinki.fi